

Az Unitárius Teológiai Akadémia Szervezete és Szabályai. Irta: Boros György dr (I—XXXIII. lap és 1—29. lap.)

A K. M. egyik cikkében (1916. 2. sz.) részletes fejtegetés jelent meg arról, hogy az unitárius egyház törvényeit jogtörténeti bevezetéssel és jegyzeteléssel ellátva kellene kiadni. Ebben az irányban az E. K. Tanács bizottságot küldött ki, természetesen *más irányú* szempontokra is tekintettel.

Szerző a teológiai akadémia új szabályzatának keletkezését felhasználta s a fejlődés vázlatos történetével kiegészítve, a szabályzatot a nagy nyilvánosság részére is hozzáférhetővé tette. Erről több egyházi lap meg is emlékezett, de észrevételeket nem közöltek.

Mi őszintén örvendünk az első fecskének. A kezdés már siker. Szerző általában készséges hiva a kezdeményezéseknek s ebbeli érdemei már többször hoztak elismerést részére. Az akadémia igen vázlatos történetét azonban a szerző „szerelmes gyermekére“ az ő tanárkodása alatt fejlődött papnevelő intézetünkre való figyelemmel írta meg s nem az ennek nyomában járható sikerért.

Kitűnik ez egyéb hiányoktól eltekintve abból is, hogy egészen kikapcsolta azt a nagyfontosságú kérdést, hogy a papnevelés régi tanárai „hol és mennyi ideig folytatták tanulmányaikat“ külföldön. Szerző csak kilátásba helyezi, hogy ez is tisztázódni fog (24. lap.). Ily rövid lélekzetű visszapillantásnál szerző igen nagy szerepet juttatott az Értesítőkből megjelent megnyitókknak. A 12., 16., 17., 19., 21. lapokon közölt gondolatok pár sorban összefoglalhatók lettek volna.

Szerettük volna, ha Ferenc József emlékirata *már most* sokkal bővebben lett volna értékesítve, hogy az utolsó évek rohamos fejlődésének szemléleténél az 1886-ban kifejtett szempontokat jobban értékelhessük!

De ilyen kifogások mellett is a szerzőnek érdemül tudjuk be, hogy a jövő munkásainak megjelölte azokat az irányokat, amelyek részletes vizsgálódás és hasznos tanulmányozás tárgyául szolgálhatnak.

Az akadémia vezetősége nagy kötelességet teljesítene, ha az unitárius egyházjog-történeti tanulmányok keretében az egyes felderítetlen részletekre a hallgatók figyelmét felhívna és a dolgozatok tárgyául elsősorban azokat jelölné ki. Mert hiszen mégis csak nagy jelentőséget kell tulajdonítanunk annak, hogy a papok azt az intézményt, amelynek kebeléből a nagyvilágba kilépnek, teljes szomorú és küzdelmes multjával együtt ismerjék. Így ismerve és ekként szeretve: nagyobb megbecsülésben és támogatásban részesítik a más. Szerzőnek sok mindenre kiterjedő gondoskodása juttasson minket mielőbb az akadémia minél részletesebb történetéhez és a vonatkozó jogszabályok *kritikai* fejtegetéséhez. Akkor az elismerés koszorujába a mostani dicséret szerény virágát is el fogjuk helyezni.

th. gy.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az idei főtanács tárgyalásai. (Unitárius leánynevelés. Kolozsvári lelkesí állás. Bedő Albert-féle pályázat.) Az idei főtanács aug. 27—28. napjain tartotta üléseit. A háború izgalmi közepette is szép számmal gyűltek össze a tanácsosok és kellemes auspiciumok között indult a tanácskozás, melynek bevezető akkordjait püspökünk 40 éves jubileumi üdvözlője alkotta. Erről más helyen bőven megemlékezünk. De a második napnak tárgyalásait felizgatta az oláh betörés híre. Ettől kezdve a tárgyak gyorsított menetben kerültek sorra s már 28-án d. e. bevégeződtek a tanácskozások. Háromszék, Udvarhely megye tanácsosai aggodalommal siettek haza, de egyikük-másikuk már haza sem juthatott, már nem is találhatott a menekülés első zürzavarában övéire.

A főtanács I. Ferenc József őfelségét születésének 86. évfordulóján hódolattal üdvözölte, melyre még a tanácskozás folyamata alatt megérkezett a király köszönő válasza. A Főtanács a Berde-ebéd 600 K költségét egy létesítendő *Unitárius Leányotthon* céljaira rendelte félretenni. Örömmel üdvözöljük ezt a határozatot s meglelégedéssel láttuk, hogy az *unitárius nőnevelés* kérdése ez alkalommal ismételtelen felmerült. A tanintézetek részéről a püspök úrhoz elhangzott üdvözlő beszéd, mint a jövő egyik programmpontját tűzi ki a nőnevelés kérdését; a főtanács bizottság összefoglaló általános jelentésében szintén e tárgyra hívja fel a fokozott figyelmet. A megokolása azonban, amely a kérdést a háború miatt megfogycatkozott férfierővel hozza kapcsolatba, nem erősíti, hanem véleményünk szerint gyöngíti az álláspont elvi szilárdságát. Észre kell vennünk ugyanis végre-valahára, hogy nőnevelésünk az egész vonalon, az elemi iskolától fel gondozatlanul parlagon hever. A római katolikus egyház elég korán észrevette, minő fontos egyházi érdekek fűződnek a nők öntudatos és tervszerű katolikus szellemű neveléséhez. Ehhez képest a nőnevelő intézetek egész sorát egymás után állítják fel országsherte. A protestánsok iskolaügyi politikája ezt a kérdést mindezeideig figyelmen kívül hagyta. S csak most veszik észre, minő veszedelem rejlik abban, ha leányaink — felekezeti intézetek hiányában — katolikus leányiskolákat keresnek fel s annak levegőjét szíva készülnek elő az életre. A reformátusok már érzik leányiskolák felállításának szükségét s a tisztántúli kerület nagyérdemű iskolafelügyelője, Dóczi Imre, nem régen hallgatósága nagy megdöbbenése mellett mutatott rá azokra a hiányokra, melyek a ref. iskolai szervezet keretein belül fennállanak.

Mi még csak a kezdet kezdetén állunk. De jó jel, hogy a hiányt már érezzük, észrevesszük s a kívánalmak a hiányok pótlására már nyilvános fórum előtt elhangzanak.

Kevés lélekszámunk, elszórtságunk és anyagi erőink fogyatékosága